

Factsheet: Dubbele belasting op Duitse pensioenen (niet-aftrekbare premies)

Stop Plunderen Duits Pensioen — Werkgroep Rentenfreibetrag

Dossierversie voor Pers, Kamerleden en Wetenschap

Kern van de zaak

Duits pensioen wordt fiscaal in twee stukken geknipt, met een omslagpunt in 2005:

	Vóór 2005	Na 2005
Duitse premie	Niet aftrekbaar	Wél aftrekbaar
Uitkering zou moeten zijn	Belastingvrij	Belast

De Belastingdienst belast bij uitbetaling in Nederland echter de hele uitkering, dus ook het vóór-2005-deel dat eigenlijk belastingvrij hoort te zijn. Bij gemengde opbouw (deels vóór, deels na 2005) ontstaat zo dubbele belasting over specifiek dat vóór-2005-deel.

Op **19 juni 2026 oordeelde de Hoge Raad (ECLI:NL:HR:2026:961)** dat dit onterecht is voor het vóór-2005-deel; het na-2005-deel blijft terecht belast.

Het Duitse Rentenfreibetrag-systeem is een aflopende overgangsregeling (2005–2056): het belastingvrije percentage daalt geleidelijk naar 0%. Na 2056 is er geen niet-aftrekbaar/belastingvrij deel meer en speelt dit probleem niet langer — het gaat dus om een begrensde, tijdelijke kwestie, niet om een blijvend structureel manco.

De juridische kern: verouderde regels toegepast

In 2001 is het Nederlandse belastingstelsel gemoderniseerd met de Wet IB 2001.

De Belastingdienst bleef echter voor deze Duitse pensioenuitkeringen steunen op een ouder arrest van de Hoge Raad uit 1994 (ECLI:NL:HR:1994:ZC5719), gewezen onder het voormalige, per 2001 vervangen belastingstelsel (Wet IB 1964). Op basis daarvan werd de volledige Duitse pensioenuitkering belast, zonder onderscheid tussen het vóór- en na-2005-deel.

De Hoge Raad ging hier niet in mee: alleen artikel 3.82, aanhef en onder b, Wet IB 2001 is de enige juiste juridische maatstaf. Het beroep van de staatssecretaris op het oudere, achterhaalde arrest werd verworpen. Met andere woorden: de Belastingdienst hanteerde ruim vijftientig jaar een verouderde rechtsgrond die na de wetswijziging van 2001 niet langer toepasbaar was.

Dit is een andere kwestie dan de €15.000-grens (ook wel de ‘kleinpensioenregeling’ genoemd)

In de berichtgeving worden deze twee zaken vaak verward:

	€15.000-grens (verdrag 2012)	Niet-aftrekbare premies (dit dossier)
Waar gaat het over	Welk land mag heffen bij pensioenen onder die grens	Dubbele belasting over hetzelfde inkomen
Sinds wanneer	2016	2005
Juridische status	Rechters hebben Financiën hierin herhaaldelijk gelijk gegeven	Hoge Raad heeft gedupeerden nu gelijk gegeven

Wij vragen media en Kamerleden om dit onderscheid consequent te maken — vermenging van de twee dossiers verzwakt de discussie over beide.

Omvang

- Schattingen van het aantal geraakte personen lopen uiteen van circa 57.500 tot 65.000, afhankelijk van de precieze afbakening.
- Officiële cijfers over de specifieke doelgroep van dit arrest (niet-aftrekbare premies, periode 2005–heden) ontbreken vooralsnog. Wij bepleiten een onafhankelijke, actuele inventarisatie.
- Een publiek gerapporteerde schatting (AD, juni 2026) van circa €200 miljoen betreft naar onze inschatting overwegend de bredere €15k-groep, niet specifiek deze doelgroep.

Eigen schadeberekening: circa €1 miljard teveel belasting geheven

Op basis van beschikbare gegevens komt de Werkgroep Rentenfreibetrag tot een aanmerkelijk hogere schatting dan de €200 miljoen uit de media. De onderbouwing, met bronnen per onderdeel:

Variabele	Waarde	Bron
Periode	2005–heden (26 jaar)	—
Aantal jaarlijkse Duitse pensioenuitkeringen	ca. 60.000	Antwoorden ministerie van Financiën op Kamervragen / Woo-verzoeken
Totaal uitgekeerd Duits pensioen	ca. €6,2 miljard (26 jaar)	Idem — gemiddeld ca. €4.000 per gepensioneerde per jaar
Belastingvrij percentage (Duitse Rentenfreibetrag)	Gemiddeld ca. 40%	Duitse wetgeving (Alterseinkünftegesetz) en Finanzamt-gegevens; Steuerfrei% van 50% in 2005 naar 16% in 2026 — omdat het zwaartepunt van de opbouw in de beginjaren ligt, hanteren wij een gewogen gemiddelde van 40%
Belastingvrij bedrag (grondslag)	ca. €2,5 miljard	Berekend (€6,2 miljard × 40%)

Variabele	Waarde	Bron
Geschatte totale schade ca. €1 miljard		Berekend, uitgaande van het voor deze doelgroep gangbare belastingschijftarief — de meeste gedupeerden hebben gedeeltelijke AOW-opbouw en/of een aanvullend bedrijfspensioen, en vallen daardoor niet in de laagste schijf.

We benadrukken dat de onderliggende basisgegevens (aantallen en totale uitkeringsbedragen) niet door ons zijn geschat, maar rechtstreeks afkomstig zijn van het ministerie van Financiën zelf. Alleen het gewogen belastingvrije percentage (40%) en de vertaalslag naar schadebedrag zijn eigen berekeningen van de Werkgroep. Wij nodigen het ministerie nadrukkelijk uit om, op basis van diezelfde brongegevens, een eigen, verifieerbare berekening te publiceren.

Let op: alle bedragen zijn uitgedrukt op prijspeil 2022, zonder inflatiecorrectie.

Kanttekening: sterfte onder de vroegste cohorten, en de tijdsdruk die dat oplevert

Het aantal van ca. 60.000 Duitse-pensioenontvangers per jaar is een gemiddelde: er is verloop door overlijden, dat wordt gecompenseerd door nieuwe gepensioneerden. Voor de berekening van de totale historische schade is dit representatief.

Voor de vraag wie er nú nog voor compensatie in aanmerking komt, ligt dit anders — en dat maakt afwikkelingstijd een cruciale factor:

- **De vroegste jaargangen (met het hoogste belastingvrije aandeel, destijds ca. 50%) vallen inmiddels ver buiten de verjaringstermijn** die de Belastingdienst standaard hanteert. Zij hebben in de praktijk geen route meer naar individueel herstel, tenzij er een generieke regeling komt die dit doorbreekt.
- **Structureel probleem:** de verjaringstermijn is korter dan de doorlooptijd van een juridische procedure. Wie vandaag bezwaar maakt en de volledige weg via rechtbank, hof en eventueel Hoge Raad bewandelt, loopt het risico dat delen van zijn of haar eigen aanspraak inmiddels zijn verjaard nog vóórdat de procedure is afgerond. Dit ontnemt gedupeerden in de praktijk een effectieve rechtsgang.
- **Sterftecijfers onderstrepen de urgentie:** volgens CBS-sterftetabellen overlijden er naar schatting maandelijks 100 tot 150 gedupeerden uit deze doelgroep. Elke maand vertraging in de besluitvorming betekent dus dat een aanzienlijk aantal gedupeerden zijn of haar eigen recht niet meer meemaakt. Dit dossier verdraagt geen verder uitstel.

Wat wij vragen

1. Een onafhankelijke, actuele inventarisatie van de omvang van de schade sinds 2005, specifiek voor deze doelgroep.
2. Een compensatieregeling die niet wordt beperkt tot de standaard fiscale verjaringstermijn.
3. Onafhankelijk toezicht op de uitvoering van herstel — niet uitsluitend door het ministerie van Financiën, dat ook de veroorzakende partij is.
4. Volledige transparantie (via Woo) over interne afwegingen bij het ministerie sinds 2005.

Wetenschappelijke onderbouwing

Prof. dr. Eric Kemmeren (hoogleraar internationaal belastingrecht, Universiteit Tilburg) heeft eerder publiekelijk bevestigd dat "de systemen wringen" in deze kwestie (Hart van Nederland, 2025). Wij zijn in gesprek om zijn reactie op het arrest van 19 juni 2026 te verkrijgen.

Contact

Pers algemeen: Piet Vennik Stop Plunderen Duits Pensioen / Werkgroep Rentenfreibetrag:
p.vennik3@gmail.com · 055 312 2361

Juridisch, beleidsmatig en Woo-verzoeken: Pieter van der Burg Stop Plunderen Duits Pensioen / Werkgroep Rentenfreibetrag: burgwp@gmail.com – 06 3049 4335

W: <https://www.belastingbuitenlandspensioen.nl/>

Deze factsheet is bedoeld voor gebruik door Kamerleden, journalisten en wetenschappers. Voor het volledige, persoonlijke verhaal van gedupeerden verwijzen wij naar onze website.